

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

Görögtűz.

— márczius 31.

Talán emlékezni fognak még olvasóink arra a nagy eseményre, bizony annak már körülbelül husz esztendeje, mikor jól egzecziroztak a magyar honvédek s ő felsége legmagasabb megelégedésének kifejezéseül legkegyelmesebben elrendelte, hogy ezentul a honvédek is teljesíthessenek a budavári királyi palota előtt őrségi szolgálatot.

Hajh! minő örömradiál volt az, mikor a nyalkán kiadusztált hetven honvéd legelőször vonult fel Budavárba várda-szolgálatra a kölcsönökért banda csinnadrattája mellett. Mert, hogy még akkor nem volt a magyar királyi honvédségnek se műszaki csapata, se tűzérsege, sőt még saját zenekara se. Azóta azonban már megkapta ezek közül a legfontosabbat: a bandát. Mindazonáltal nagy volt a parádé. Feldobogott ő Budavár szíve a nagy örömtől, hogy viszontláthatta oly sok viszontagságos évtized lezajlása után a magyar honvédeket, kiknek diadalmas zászlóját a legmagasabb elismerés ily hervadhatatlan cserkoszoruja érte.

Kormánypárti ujságok verték a dobót a nagy nemzeti vívmány mellett, midőn a magyar honvédsereg egy szál ágyu nélkül Budavárát újra bevette vitézül. Vezérczikkek zengő hozsánnája mellett, vakító görögtűz ragyogott a hetven jámbor honvéd bakancsos diadalutjára; azt se tudja az ember, nevesse-e rajta, vagy bosszankodjék?

Azt hittük volna, hogy kifogyott ez alkalommal a kormányhoz közel álló ujságok összes tüzijáték-készlete.

Azonban nem fogyott ki.

Most is röpködnek a fényes tüzijáték rakétái s szórja sziporkáit a hivatalos görögtűz a honvédelmi miniszter legujabbankibocsátott riadója alkalmából, melyet a magyar ifjúsághoz intézett; hazafias hévvel verbuválva őket a közös hadsereg tisztképző intézeteiben létesített új állami alapítv. helyek elfoglalására.

Nem akarjuk elvitatni, hogy a magyar ifjak tömegesebb bevonása a közös hadsereg tisztikarába s általában a tisztképzésnek a magyarság érdekei szerint való helyesebb alkalmazása némi javulást látszik mutatni a multhoz képest. Késég-

telen dolog, hogy a szoldateszka öntelt hatalmi gögijének, rideg csökönyösségének kikezdése ez.

De nagy hibának tartanók, ha a kezdetnek ezt a kezdetét valami nagyon tulbecsülné a magyar közvélemény. S ha nem a görögtűz csalóka fénye, hanem a tárgyilagosság világa mellett nézzük ezt a „vívmányt”: nemcsak jogosulatlanak, hanem nevetségesnek fogjuk találni azt a mü-lelkedést, melylyel a honvédelmi miniszter kiáltványát a kormánypárti sajtó körül áradozza.

Nekünk, kik az önálló magyar hadsereg felállítását követeljük s kik a közös intézmények között nemzetünkre, államiságunkra legveszedelmesebbnek éppen a közös hadsereget tartjuk, nem sok okunk van örülni ennek a nagyhangu verbuválásnak.

Két kérdés tolul különösen szemünk elé s ezek közül az első az, vajjon magyarabb lesz-e azzal a közös hadsereg, hogy egy pár száz új alapítványi helyet nyitnak magyarországi ifjak számára a végből, hogy a közös hadsereg tisztikarába esetleg bejuthassanak?

A tisztképző intézetekbe való felvétel legelső és legfőbb követelménye: a német nyelv tudása. A tantárgyak legnagyobb részének s éppen a legfontosabbaknak tannyelve — német. Hát hiszen mi nem állítjuk, hogy a német nyelv tudása káros volna akár az intelligenciára, akár a magyar hazafias érzületre nézve. De az a rendszer, amely ezekben a tanintézetekben otthonos, legkevésbé sem alkalmas a magyar szellem ápolására; sőt határozottan merjük állítani, hogy mire az a magyar fiu a tisztképző intézetből kikerül, a legtakarosabban át lesz gyurva osztrák-magyarra. S ha még marad benne valami magyar, azt majd kiverik belőle abban az idegen birodalomban, melynek neve — kaszárnya.

A magyar nemzeti, faji sajátosságok, jó tulajdonságok csak anynyiban birnak ott értékkel, amennyiben értékesíthetők a „nagy egész” javára.

Vajjon vissza van-e vonva az a rendelet, miszerint közös hadseregbeli tisztéknek egymás közt — különösen nyilvános helyeken — nem is szabad más nyelven, mint az „Armee-Sprache“-n be-

szélni? Vajjon alkalmasek-e a honvédelmi miniszter által hangoztatott magyar hazafias lelkesedés ébrentartására s ápolására a Götterhalte magasztos hangjai?

Vajjon ezekben a tisztképző-intézetekben a koronás magyar király tiszteletére serkentik-e a magyar ifjakat s nem az osztrák császárt állítják-e elébe legfőbb hadur gyanánt?

Nem arczulverése-e mindez a magyar nemzeti szellemnek, a magyar öntudatnak?

Ezekből a tisztképző-intézetekből csak a közös hadsereg tisztikara nyer magának használható anyagot; de mindaz a szellemi és erkölcsi tőke, melyet az onnan kikerülő ifjuság szolgált, elvész a magyarság részéről anélkül, hogy általa magyarra lenne a közös hadsereg magyar része; s anélkül, hogy valóságban felmutatható volna az 1867. XII. t. cz. 11. §-ában említett magyar hadsereg, mely a közös hadsereg kiegészítő részének mondatik.

S a másik kérdés, mely ezeket az új alapítványi helyek létesítését nem a nemzeti vívmány, hanem ellenkezőleg a mi országunk határozott kára és vesztesége gyanánt tünteti föl, a dolog pénzügyi része.

A közös hadsereg költségeihez mi a kvóta arányában vagyunk kötelesek járulni. Természetes dolog volna tehát, hogy a közös hadsereg tisztképző-intézeteinek költségeit is csak ebben az arányban kellene viselnünk. — Ezek az új alapítványi helyek azonban kizárólag a magyar állam költségén létesítették anélkül, hogy az ezek fentartására fordított milliók a közös költségek járulékába betudatnának.

S ime mi a magunk pénzen nevelünk tisztu anyagot a közös hadsereg számára. Neheztjük vele különben is súlyos anyagi helyzetünket; s az osztrák sógor a markába nevet ami hiábavaló erőlködésünkön, mikor mi ilyen előzékenyek vagyunk vele szemben, hogy ami részben — és pedig majdnem kétharmadrészben — az ő terhe volna, mi olyan szivesek, sőt balgák vagyunk ezt az áldozatot meghozni helyette a magunk emberségéből.

S ha még az a vigasztalásunk megvolna, hogy az ily jelentékeny

pénzbeli áldozattal létesített intézmény meghozza nemzetünk számára a maga üdvös gyümölcsét. — Vagy legalább megnyugvásunk lehetne az iránt, hogy ezek az alapítványi helyek kizárólag a magyar elem számára fognak feltárulni s nem a hozzáink idegen nemzetiségűk részére is, kiknek ellenséges hajlamai csak új tápot lelnek a magyarságot háttérbe szorító közös intézmény kereteiben.

Csak a Danaidák feneketlen hordójába süllyedő hiábavaló újabb áldozat ez. Nem a magyarság, hanem csak az osztrák szellem erősödése.

Hiu erőlködés. Szemfényvesztő, káprázatos görögtűz.

Benedek János.

Statisztika.

Foglalkozások Magyarországon.

— márczius 31.

Az országos statisztikai hivatal most becsátotta ki évkönyvét.

Igen érdekes e könyvben a foglalkozási statisztika. E szerint őstermeléssel a lakosság 66,5 százaléka foglalkozott, bányászattal 1 százalék, iparral 14,9 százalék, kereskedelem és hitellel 3,1 százalék, közlekedéssel 2,4 százalék, közszolgálatlalt és szabad foglalkozással 3,1 százalék, katona volt 0,8 százalék, napszámos volt 3,6 százalék, tőkés és nyugdíjas 1,5 százalék, egyéb foglalkozású és foglalkozás nélküli volt 1,4 százalék, végül házi cseléd volt 2,4 százalék. Az összes többi foglalkozásokból alig félannyian élnek, mint az őstermelésből. Az iparral foglalkozó 1,176,347 kereskedő között csak egyhatodrészt, azaz 193,513 nő.

Látomás.

Irta: Erdélyi Lajos.

Fázott az ég. Reszketve vonta magára vasasszürke felhőkönnyegét. Csak a homlokán ékeskedő hold-disdémjának egy-egy hideg sugárkévéje siklott ki a nyílásokon. Aztán végképpen összébbhuzódott a milliommárcsu takaró.

Vak sötétség támadt az utcán.

A gázlámpák szőlőtől bolygatott, vörös fénye sehogysem tudott áttörni, az oszlopokban ereszkedő, vastag kódkoszorún.

A nagy-nagy vigasztalanság széteregetett szárnyának láttam az áthatlan ködöt, mely kiméletlenül beléterpeszkedett a lelkembe is.

Rendetlen lépésem ijesztőn kopogtak az utca kövezetén. Féltem. Valami láthatatlan árnyék üzött hazáig. Talán soha nem éreztem magam olyan egyedülvalónak a hajlékomban, mint akkor. Rejtelmes borzongás futott át a hátgerinczemen.

Révetegen néztem körül a szobámban.

Csend volt, ijesztő csend.

Csak a megfeszült idegeim éreztek könnyű, sóhajszzerű lobbanást körülöttem. Hallani még nem hallottam semmit.

Ej! — mormoltam bosszusan — csak nem félek.

Gyertyát gyújtottam és lefeküdtem, de az álom csak incselkedett velem. Odasuhant az ágyam szélére, megsimogatta lázas arcomat, de izgatott szívemnek egyetlen, hangos dobbanására tova osont.

Egyszerre csak, — mintha nyitva lett volna ajtó, ablakom — erős légáramlás támadt a szobámban. A gyertya piros lángja ezüstös kékre vált... elhajlott, egyet lobbant és elaludt.

Riadtan támaszkodtam könyökömre és a sötétben visszafójtott lélegzettel neszeltem.

Érdekessék még a következő adatok: Van az országban 225 785 kereskedő, általában a kereskedelemről él 356 413, a közlekedésből 440 512, amely számból csak 136 857 kereső, tőkésből vagy nyugdíjából él 142 031 ember, akik 269 151 embert tartanak el. A napszámosok száma 296 251, akik 645 254 embert tartanak el. — A házi cselédek száma 386 281, akik közül 350 281 nő. — Az egész lakosságból 88 millió kereső és 10 4 millió eltartott van. A keresők közül 25 millió a nő, az eltartottak közül pedig 7 millió. Az értelmiségi pályán mindössze 144 246 ember foglalkozik, mely szám persze nem mutatja az ország egész intelligenciáját, mert más pályákon is van sok intelligens elem.

A foglalkozási statisztika részleteiből megemlítjük még a következőket:

Az ipari foglalkozások közül a legnagyobb terjedelműek az egész magyar birodalmat tekintve: kovácsipar 66 784 keresővel, az asztalosipar 50 760 keresővel, a szabóipar 74 316, a cipészesség és csizmadia ipar 111 473, a malomipar 45 619, a kőművesesség 54 537, a vendéglősipar 80 021 keresővel.

A kereskedelmi foglalkozások közül a legnagyobb terjedelműek: szatósok 28 871 keresővel, fűszerkereskedő 18 929, kézműés rövidáru kereskedő 15 757, gabonakereskedő 4428, fakereskedő 8939, vaskereskedő 3799, divatárkereskedő 5521, borkereskedő 3542, könyvkereskedő 2789, élelmiszerkereskedők és kofák 12 569, takarékpénztári foglalkozásuak 9092, vasuti 65 814 keresővel.

Territoriális elhelyezkedés szerint a Duna balpartján iparral foglalkozik a lakosság 15,5 százaléka, jobb parton 13,9 százalék, a Duna-Tisza közén 21 százalék, a Tisza balpartján 10,4 százalék, jobbpartján 14,9 százalék, a Tisza-Maros szögén 11,8 százalék és a Királyhágól túl csak 9,4 százalék.

Egyes nagyobb városok foglalkozási statisztikája sem érdektelen. Így Budapesten legtöbb az iparos: 41,7 százalék, ezután ke-

reskedő 14,2 százalék, majd közszolgálatból élő 9,3 százalék, közlekedéssel foglalkozó 8,2 százalék, házi cseléd 8,2 százalék, napszámos 4,9 százalék, őstermeléssel foglalkozó 1,9 százalék, a véderővel elfoglalt 2,5 százalék, tőkés, nyugdíjas 3,7 százalék. Szeged város foglalkozási statisztikájában a legtöbb az őstermeléssel foglalkozó: 41,8 százalék, aztán iparos 18,8 százalék, a közlekedéssel foglalkozó: 6,9 százalék, napszámos 10,5 százalék, kereskedő 4,6 százalék. Szabadka városában legfőbb az őstermeléssel foglalkozó: 59 százalék, iparos 12,4 százalék, közlekedéssel foglalkozó 5,2 százalék, kereskedő 4,5 százalék. — Debreczen városában legtöbb az iparos 29,2 százalék, aztán az őstermelő 28,2 százalék, közszolgálatlalt foglalkozó 7,2 százalék, kereskedelemmel foglalkozó 7 százalék. Temesvárott iparos 33,7 százalék, napszámos 12,9 százalék, kereskedő 10,1 százalék, véderővel foglalkozó 7,3 százalék.

Pozsonyban iparos 37,5 kereskedő 10 százalék.

Az ipartestületek száma 329, ipartestülethez 108 831 mester, 120 931 segéd és 61 ezer 020 tanonc tartozott.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Presbiteri gyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház apr. hó 4 én — husvét második napján — délelőtt 10 órakor, az egyház tanácsstermében presbiteri gyűlést tart Kiss Aron, püspök és Simonffy Imre, főgondnok elnökelete alatt, az alábbi tárgysorozattal: 1. Jelentés arról, hogy a f. évi márczius hó 20 ik napján tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyve márczius hó 25-ik napján hitelesített. 2. Dávidházy János esperes ur f. évi 297. sz. körlevele, az egyházmegyei közgyűlésnek f. ápril 12 én tartása tárgyában. 3. Dávidházy János esperes ur f. é. 282. sz. körlevele, az egyházmegyei egyházi értekezletnek május hó 5 én tartása tárgyában. 4. Dávidházy János esperes 251/1904. számú meghívása, a presbiter választás megfelelőbbet ügyének folyó évi

Halk, édesen zsongó muzsikaszó csendült, csodásan lebegve a kicsi szobában. Lehetett valóság... lehet, hogy álom volt... de tudom: hallani már régebben vágytam.

Pedig józan voltam. De biztos éreztem, hogy valami csoda ölel által engem.

S csakugyan! egy rövid szempillantás alatt, láthatatlanul finom, rózsaszín sugarak özönlöttek körülülvilági fényvel. S vakítón csillámló, azurkék szekéren beröppent hozzám a legeslegszebb asszony.

Nem volt más, mint lelkem szüzi vágyódása: sok ezer álmatlan éjszakámnak álma.

Hófehér homlokát ezüstös hullámban, édesen tündöklő csokor koronázta. Szemében ott fényelt az én megváltásom reménykeltő lángja. Piros szájacskája édes mosolyától sötétedő lelkem üdvözülten égett... És a két sor foga, — mint két sor gyöngyvirág — oly tisztán fehérlett.

Kézében két fehér liliumot tartott.

Ó a harmadik lilium.

És állt... állt mozdulatlanul, szó nélkül.

Kérdeztem őt halkán:

— Téged az Isten küldött hozzám? Te angyal vagy, ugy-e bár?

Hangom lelkesen csendült:

— Angyal vagy, aki megvált engem a vigasztalanság gyöttrő rabságából.

— Igen, én angyal vagyok! — mondotta olyan hangon, hogy úgy éreztem, mintha szívemben sohasem lett volna bánat.

Angyal vagyok. Küldetésem van.

Figyelem, folytatta:

Azért jöttem, hogy megjutalmazalak. Ne csodálkozzál. Mi odafönt láttuk, hogy te jó vagy, jobb, mint a többi embertársaid; de azt is láttuk, hogy jóságodat felemészti gyámoltalanságod és megölik az önzők.

Sietünk a jutalommal, mert félt, hogy nem sokára megkeményedik a te érző szived is. Az ég meg akarja gátolni a jó emberek kipusztulását.

Nyitott szájjal, lelkes némasággal hallgattam az édesen csengő beszédet. Boldog voltam, hogy legalább valahol megérték és megbecsülik azt a jóságot, a miért annyiszor megtaposhattak az erős lelkű rideg emberek.

Szóltott végül az angyal:

— Mond meg tehát szegény ember, mit kívánsz... A lehetőség határain belül minden óhajtasod teljesül.

És mosolygott álmainnak földreszállott ideáljára, mert jól esett neki, hogy boldoggá varázsolhat egy nagyon-nagyon boldogtalan embert.

— De hát mit kívánsz ily hirtelenül, — kiáltottam kétségbeesetten. Hisz jól tudom, hogy egyszer látogatsz meg csupán és azontul soha-soha nem látalak.

Az angyal helyeslőleg bólintott és a szomorúság gyöngé arnyalatával rebegette:

— Csak egyszer... igen, csak egyszer!

— De tudod mit, szegény ember? Majd segítelek. Én kérdezek, te pedig válaszolj.

Helyeslőleg bólintottam.

*

Angyal: Nos hát... akarsz szeretni?

En: Már szeretek oldhatatlan, szomorú szerelemmel.

Angyal: Akasz feledni?

En: Nem... nem. Jobb a szerelem vigasztalansága, mint a szabad élet sivársága.

Angyal: Akarsz gondtalan gazdaságot?

En: Az nem boldogítana.

Angyal: Igazad van. A vagyon ara-

aprilis hó 12-én leendő tárgyalására. — 5. Nt. lelkesi kar jelentése a biblia vasárnapon befolyt perselypénzről. 6. Nagy László számvevő jelentése, az 1904. évi egyházi adó és közalapi járulékok kivetéséről. 7. Az ev. ref. tanítótestület kérvénye, a tanítók fizetésének javítása iránt. 8. Küldöttségi jelentés, a Szombati—Veresmári-émlék áthelyezése tárgyában. 9. Az egyház pénztári hivatalának jelentése, a Debreczeni Első Takarékpénztár 80 korona adománya tárgyában. 10. Kovács János elemi iskolai felügyelő jelentése, a csapó-kerti istentisztelet tartása miatt szükségessé vált tisztogatási és másnemű szolgáltatásban bekövetkezett személyváltozásról. 11. A gazdasági bizottság folyó évi 458/1904. számú végzése néhai Zöld Jánosné asszony végrendeleti hagyománya tárgyában. 12. Küldöttségi jelentés, a főiskolai tanárok természetbeli lakásaira vonatkozó egyezség tárgyában. 13. A gazd. bizottság f. évi — sz. végzése, a Piacz-utca 2. sz. ház kiskertjének eladására vonatkozó tárgyalás eredményéről. 14. Küldöttségi jelentés, a főiskola fejlesztésére tett ajánlat ügyében. 15. Gróf Degefeld József konventi bizottsági elnök megkeresése, az ispotálytelep rendezésével kapcsolatban diakonisszaképző-intézet létesítése tárgyában. 16. A főiskolai gazdasági tanács f. évi 635. sz. végzése, a Szikszay—Gáll-féle tanítókat jutalmazó alapítvány tőkéjének kezelése tárgyában. 17. Küldöttségi jelentés, az egyházunk pénztárából járó tanári fizetéseknek a főiskolai pénztárba fizetése iránt intézett megkeresés tárgyában. 18. Dávidházy János esperes, f. évi 233., 234. sz. körlevelének másolata, az új énekeskönyv és a tanítóképesítési vizsgálatok tárgyában. 19. Dávidházy János esperes levele, a főiskolai tápintézet részére nagyobb adományok tétele tárgyában. 20. Tassy Miklós tanítótestületi elnök kérvénye az iránt, hogy az újabb korpótlékokról, ezeknek a nyugdíjösszegbe beszámíthatása céljából bizonyítványok állíttassanak ki. 21. Az egyház pénztári hivatalának jelentése Sz. Szabó László tanító lakbérilletménye tárgyában.

nyai között eltéved az öntudat. A gazdag ember sohse tudja, hogy magáért vagy a kincseiért szeretik-e? De talán hirre, dicsőségre vágyakozol?

En: (Megvallom, tévováztam! Végre elhatároztam magam!) Nem... nem! a hirt és dicsőséget kívánom legkevésbé. Hiszen ti is a célotok ellen eselekednétek. Mert ha a tömjénezés hullámaira kerül az ember, elveszti a szívét. Mindig csak azt követeli, hogy őt szeressék, imádják, körülrajongják... En tudom: a hir fényétől elvakított ember nem tud szeretni.

Angyal: Igazad van, Lázár utódja... (sóhajtván) Oh, te még sokkal szegényebb vagy, mint amilyennek hittünk odafönt. Szólj hát, mit kívánsz, mert hamarosan távoznom kell.

Feltápaszkodtam és mereven néztem az égi jelenésre; mellem zihált, szívem verése megállott, hangom mélyen, szinte kisértőn hangzott mert éreztem, hogy nagyot, a legnagyobbat követelem.

En: Oh te szüzi látomás, ha igazán itt vagy előttem és igazán adni akarsz valamit nekem az Ég megbizásából, kérlek add meg, hogy szívből tudjak — kacagni és szívből tudjak zokogni...

Angyal (rózsás arca olyan halovány lett, mint az esőverte lilium): Nevetni... zokogni akarsz szívből, mikor már az élet malmában megtapostak. Szegény Lázár, te boldogtalan maradsz egész életeden át, mert egyszer teljesült volna minden elérhető óhaj-tásod és te akkor is lehetetlen kívántál...

Eltűnt. A szobám sötét lett... A szél dühösen csapott az ablakomra és én meredten néztem a vak feketeségen keresztül... A szívem pedig száraz volt, mint a puszták futóhomokja.

22. Kovács Mihály tanító és énekvezér kérvénye, esküvők alkalmával az orgonázás végzése tárgyában. 23. Kovács János elemi iskolai felügyelő jelentése, a csapó-kerti istentisztelet tartása végett szükséges fuvardíj-átalány tárgyában. 24. Széll István és Nagy András énekvezérek jelentése az orgonák állapotáról.

Egyházközségi közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház április hó 7-ik napján — csütörtökön — délután 4 órakor, az ev. ref. kistemplomban egyházközségi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal. 1. Néh. Zöld Jánosné asszony végrendeleti hagyományának ügye. 2. A főiskolai tanárok természetbeli lakására vonatkozó egyezség. 3. A Piacz-utca 2. sz. ház kiskertjének eladása. 4. Az elemi iskoláztatás rendezése tárgyában a város és egyház közt kötendő szerződés.

A debreczeni kórház rejtelméi.

— Ujabb adatok. —

— március 31.

Tegnap számunkban azon alkalomból, hogy a polgármester a debreczeni kórház egyik orvosa ellen, a vezetése alatt álló osztályban tapasztalt gondatlanság, rendellenesség miatt megindította a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot, feltártuk azokat a botrányos állapotokat, melyek Debreczen város drága pénzén létesített és fenntartott kórházában évek óta uralkodnak.

Nem volt ez ujság sem azok előtt, kik a kórház beléletét közelebbről ősmérik, legkevésbé pedig azok előtt, kiket a sors arra kényszerített, különösen a szegénysorsukat, hogy a debreczeni kórházba kerüljenek gyógykezelésre. Tudják jól, hogy ezek az elszomorító dolgok évek hosszú sora óta tartanak már és most, hogy olyan csattanós epizódja keletkezett a kártyázó betegek között, a hatóság is tudomást szerzett az ott uralkodó ázsiai állapotokról és szigorú, erélyes közbelépésre és a súlyos mulasztások, hibák szigorú megtorlását határozta el. Sajnos, hogy a debreczeni kórházban ilyen dolgok előfordulnak és hogy a sajtó sem térhet ki az elől, hogy a kórház rejtelméit nyilvánosságra ne hozza és ne adja tudomására mindazon eseteket, melyekről hiteles értesítésekkel bír és amelyről a hatóság még nem tud.

A város hirneve, becsülete teszi ezt kötelességünké és emellett még egy másik körülmény, a humanizmus.

Tegnap több esetet soroltunk fel melyekből mindenki meggyőződést szerezhetett arról, hogy a kórházban a legsúlyosabb mulasztást követték el a fegyelem, rend, humanitás ellen.

Hogy a kórházban tényleg nincs nyoma mindezeknek, igazolhatjuk még az alábbi adatokkal:

A kórházokban mindenkor kell lenni egy inspekcziós orvosnak. A debreczeni kórházban ez gyakran nincs meg. Legutóbb a Széchenyi-utczáról egy cselédleányt vittek a kórházba, ki megmérgezte magát. Ilyen esetben ott kellene lenni nyomban az inspekcziós orvosnak, hogy a szükséges segélyt a betegnek megadja. Jelen esetben

azonban egy orvos sem volt a kórházban, csak jó félóra mulva kerítettek egyet; ilyen eset különben gyakrabban is előfordult már. Arról is sokan bírnak tudomással, hogy a sérülteket igen gyakran maguk az ápolónők kötözik be, anélkül, hogy az orvos jelen lenne, hogy látta volna a sérültet.

A szegénysorsuk irtóznak már a gondolattól is, hogy a kórházba kerülnek és ha csak lehet, el is kerülnek. Mi ennek az oka? Megfelelhetünk erre is. Félnék az ápolók bánásmódjától. Panaszt tenni a betegek nem mernek, mert félnék, hogy az ápolónők részéről még rosszabb bánásmódban részesülnek.

Egy kórházban ilyen eseteknek előfordulni nem lehet, nem szabad. Legfőbb kellék a kórházakban a rend, fegyelem és az emberszeretet megnyilvánulása. Hogy a debreczeni kórházban ezek a szomorú jelenségek ennyire juthattak, annak legfőbb oka, a fegyelem kellő hiányában keresendő.

A kórház főorvosának kellene első sorban arra felügyelni, hogy a kórház jó hirneve megóvassék, hogy ne mindenki azt tehesse, amit akar.

A kórházban jövőben hasonló eseteknek előfordulni nem szabad, épen azért ujjal a legszigorubb vizsgálatot követeljük mielőbb, mert csak így lehet elkerülni azt, hogy a jövőben hasonló szomorú esetek ne forduljanak elő.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Csütörtökön: harmadszor: Munka. Költemény. — Nők harca, vigjáték. (B. bérlet.)

Péntek—szombat: Szünet. (A. bérlet.)

Vasárnap délután: Czigányélet, népszínmű; este: Palágyi Lajos és Csontos Gyula felléptével: Ocskay brigadéros, színmű. (B. bérlet.)

Hétfőn délután: Fifi, operett; este: Sugár Aranka és Rózsa Lilli felléptével: Katalin, operett. (C. bérlet.)

— **A munka.** Szávay Gyula remek drámai költeménye tegnap másodszor került színre. Sebestyén Géza és Csiky László most még biztosabban és színesebben érvényesítették a dialog szépségeit. A közönség nem egyszer nyílt színen is tapsolt. Ezután a Mama került színre, melynek előadásában Faragó Ödön, Menszáros Margit, Pataki Béla, Sebestyén Géza vettek részt. Szerencsés estéje volt Nagy Jánosnak, akinek működésén fokozatos haladás észlelhető.

Színházi hírek. Ma este a „Nők harca”, ez a bájos Sciebe vigjáték kerül színre, amelyet megelőző Szávay Gyula nagy sikert aratott drámai költeménye, a Munka. — Holnap pénteken és szombaton nem lesz előadás a színházban. Vasárnap este fognak bemutatkozni Palágyi Lajos és az új szerelmes színész Csontos Gyula. Előbbi jól ismeri és szereti a közönséget, az utóbbi nagyon jó hírek előzték meg. A két új tag az „Ocskay brigadéros”-ban lép fel.

Nagy hét.

Bűn, ami csak van a világon,
Erényt, hitet mi meggyaláz;
Keresztre vont eszmény körül az
Eget kísértő kaczagás;
S gögös erőszak, ülve zajjal,
Hamis diada: ünnepet:
Nagyhét, ez a te sokszor elsirt,
Sötét, gyászos történeted.

S bűn, ami csak van, földre verve,
Hamar alázva a porig,
Igazság, mely keresztre törve,
Diadallal megujhodik,
S legyőzve mindent, ami földi,
Nyer örök, égi életet:
Nagyhét, ez a te áldva áldott,
Édes, csodás történeted.

Óh, diadalmas, szenvedő hét,
Te légy az én lángoszlopom!
Legyen tövissel koszoruzva,
Sárral dobálva, homlokom;
S míg itt belől, szívembe' hordom,
Szűz, tiszta, szent önézetem;
Igazságért üldözve kelljen
Egy életen át vérzenem.

Legyen bevésve életembe,
E nagy hét minden kinsora,
Csapdossa rám vérző nyomát a
Guny, meggyalázás ostroma:
Hirdesse istentagadásnak
A bűn, mikor imádkozom:
Csak öntudtom tiszta fénye
Övezze mindig homlokom!

Hadd hagyjon el minden barátom,
Gyűlöljön, akit szeretek;
Hadd tartsanak, lelkem, fölöttem
Hazug, hamis ítéletet;
Legyen lenézve, meg nem értve,
Tapodva érdemetlenül:
Csak egy remény ne hagyjon árván,
Hogy napom egykor földerül.

Hogy lesz idő, mikor siromról,
A rádobált kő: félreáll;
S előtte szegyenülten áll meg
Legyőzött félként a halál...
Mikor a jók diadalából,
Óh én is, én is részt kapok,
S a győzedelmes örökélet
Husvétí napja rám ragyog!

Szabolcska Mihály.

NAPI HIREK.

— **Az ötös felügyelő bizottság új tagjai.** A város szeszkereskedésére felügyelő ötös bizottság tagjai közül Boczkó Sámuel meghalt, Abraham László pedig lemondott. A tanács a két megüresedett helyre Vecsey Imre főjegyzőt és dr. Magoss György főügyészt választotta meg.

— **Gyógyszertár átvétel.** Debreczen város legrégebbi gyógyszertárát, a Rotschnek-féle Kossuth-utcai gyógyszertárt, melyet még 1772-ben alapítottak, G. Nagy Ferencz volt szoboszlói gyógyszer-tulajdonos vette át. Az új gyógyszer-rész nem ösmeretlen városunkban, több éven át működött Debreczenben. Hisszük, hogy szakképzettségével csak hasznára lesz városunk közegészségügyének és a

gyógyszertár régi, jó hírnevét emelni fogja.

— **A mulatság vége.** Pénzes Antal érmihályfalvai vágóhídi felügyelő Debreczenbe jött, hogy holmi fagygyuzsír-déket adjon el. Tul is adott a fagygyun. Némi bevásárlásokat is tett, így egy nagy darab bőrt is egyik falujabeli czizmadia számára. Minden dolgát elvégezvén, beült a kormába Szakács Mihály debreczeni cimborájával együtt. Iszogattak, dalogattak. Ugy éjjel tájon azután Pénzes Antal elázott egész a sárga földig, mint a hogy kormai műnyelven mondani szokták. Csak ma reggel ébredt fel mámorából Pénzes. Szomorú ébredés volt ez. Se egy krajcárja, se szeredása nem volt már. Jelentést tett az esetről a rendőrségnek, mely megindította a nyomozást. Szakács Mihálnál megtalálták a szeredást, azonban a finom zerge bőrnek és a pénznek se hire, se hamva. Egyik tanu azt állítja, hogy azt is Szakácsnak kellett ellopni, a ki bizonyára eldugta valahová. A vizsgálat ilyen irányban folyik.

— **Halálozás.** A debreczeni siketnéma intézet igazgatóját Gácsér Józsefet súlyos csapás érte. Édesanyja, özv. Gácsér Lőrinczné sz. Medve Katalin 70 éves korában Városlődön elhunyt. A derék nemes szívű asszonyt ma délután temették el nagy részvét mellett.

— **Tisztviselőtelep Debreczenben.** A tisztviselőtelep létesítése ügyében április negyedikén nagy értekezlet lesz, a melyre a következő meghívót bocsátotta ki Vecsey Imre főjegyző: Meghívó. Debreczenben régi óhajtatás az, hogy a tisztviselők, — ide értve a honoratorokat is — szövetkezeti uton azon helyzetbe hozassanak, hogy a most lakbérül fizetett házaknak és egy parányi befektetésnek felhasználása által szövetkezeti alapon saját tulajdonukat képező házas telekre s modern, kényelmes lakásra tegyenek szert. — E terv megvalósítására most kedvező alkalom kínálkozik. A részletek megbeszélése végett fölkérem az ügy iránt érdeklődőket, hogy 1904. évi április hó 4-én (Husvét másodnapján) délelőtt 10 és fél órakor a városháza nagytermében értekezletre összegyűljen, addig is ez eszmét ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek. Megbeszélendő tárgyak: A házépítő-szövetkezet alapelvei és finanszírozása. Előzetes tájékozás Márton Imre ügyvéd útján nyerhető Piacz-utca 44. szám alatt. Debreczen, 1904. évi márczius hó 30. Vecsey Imre, városi főjegyző.

— **Osulás sorsjegyekkel.** Ily ezimen megirt újdonságunkra vonatkozólag Jaklics Gyula és anyja kijelentik, hogy Jaklics Gyula jóhiszeműleg járt el a sorsjegyekkel s nem tudta, hogy azok kibocsátásához hatósági engedély kell. Megállapították azt is, hogy a sorsszedés többek jelenlétében folyt le s azt nem tudta Jaklics, hogy a sorsolásnál hatósági közegnek is jelen kell lenni. A nyerő sorsjegy pedig az el nem adottak közül való, azért nem nyert vele senki sem.

— **A kefégyári munkások sztrájkja.** A kefégyári munkások sztrájkja most sem ért véget, sőt a tegnapi napon történtek után még kilátás sincs arra, hogy a bérharcz rövid idő alatt megszűnnék. Tegnapi újabb egyezkedés történt, de megoldásra nem vezetett és a munkaadók kijelentették, hogy az eddig tett engedményeket is visszavonják és tovább egyáltalában nem tárgyalnak. A munkások, mintegy ezren, hangoztatják, hogy hetekig is kibírják a sztrájkot.

— **A helyi vasut fukarsága.** Tegnapi szóvá tettük, hogy a helyi vasut fukarsága miatt a Hatvan-utcai vasut sinei között

nincs köburkolat és hogy a Hatvan-utcai lakosok egész nap kénytelenek a port nyelni. A tanács — mint értesülünk — megszívlelte a Hatvan-utcaiak jogos panaszát és az ünnepek után megteszi az intézkedést, hogy a Hatvan-utcai lovasut sinpárja között köburkolattal lássák el.

— **Revolveres betörők.** A biharmegyei Nagytótfalu községben erősen garázdálkodnak a tolvajok. Egy kitűnően szervezett banda működik s a csendőrkök sehogys tudják kézre keríteni a zsiványokat. A múlt napokban a jegyző pinczéjébe törtek be s onnét nagy mennyiségű élelmi cikket loptak, a csapon levő hordóból pedig a bort kiengedték. Ugyancsak ezen az éjszakán revolverrel lőttek be a jegyző ablakán, de szerencsére semmi kárt sem tettek.

— **Az aradi banksikkasztók elítélése.** Nagyváradról jelentik: Ma ítélték a nagyvárad királyi tábla Böhm Adolf, az aradi ipar- és népbank volt igazgatója és Konsitzky József, ugyanezen bank főkönyvelője ügyében, kiket az aradi törvényszék két évvel ezelőtt 350 000 korona hűtlen elkezelés miatt börtönbüntetésre ítélt, még pedig előbb 3 és fél esztendei fegyházra, utóbb egy évi börtönre. Böhmre nézve, a ki a fegyház kórházában halálos betegen fekszik, a királyi tábla az ítéletet helybenhagyta, Konsitzky büntetését pedig 6 hónapra szállította le. A királyi ügyész az ítéletben megnyugodott, a védők ellenben semmségi panaszt nyújtottak be.

— **Illatszerek és öntözők Feketénel.**

— **Eredeti husvétí tojások és öntözők** alkalmas ajándéktárgyaknak olcsón beszerezhetők: Mentze Henrik újdonságok áruházában, Piacz- és Szent-Anna utca sarkán. Gyári raktár valódi angol és solingeni finom acél árukból; zsebkések, kertkésék és ollók, borotvák, önműködő borotváló készülékek, utazó cikkek, kézitáskák és bőrdökök; pénz-, szivar- és cigarettatárczák; fésűk, kefék, illatszerek, szappanok; tükrök, czélszerű háztartási és napi szükségleti cikkek; gyermekjátékok, footballabdák, tennis verők és tennis labdák, kivétel nélkül csakis a legjobb minőségben, az olcsó szabott árak minden darabon láthatók.

Tudomásul! Tisztelettel értesítem az uri közönséget, hogy a tavaszi és nyári időnyire nagymennyiségű legújabb divatu, kitűnő minőségű angol és francia szövetelm megérkeztek. Kérem a tisztelt közönséget, látogassa meg Piacz-utca 75. szám alatt levő üzletemet a gazdag választéku raktár megtekintésére. Tisztelettel: Henig J.

— **Ingaórákat** megjavít, 48 óra után precíz szabályozva liferál Horváth óraműves (Hatvan-utca 2.) I-a. Inga és zsebórák raktáron vannak.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

Az ex-lex megszűnése és az adóhátralék.

— **Két rendelet.**

— márczius 31.

Az a két rendelet, mely az ex-lex megszűnése folytán az adóhátralékok behajtása dolgában intézkedik. főbb részleteiben a következő:

I.

Az 1904. év hat első hónapjában viselendő közterhek- és fedezendő állami kiadásokról szóló 1904. évi IV. törvényezik a mai napon hatályba lépett. Ezzel megszűnt az az akadály, amely a közadók és az azok módjára beszedendő tartozásoknak behajtását az 1903. évi május 1-én napjától kezdve gátolta. Az 1903. évi április hó 27-én 1786. P. M. és 1787. P. M. számok alatt kiadott rendeleteim hatályon kívül helyezésével, tudomásvétel és szigorú alkalmazkodás végett a következőkről értesítem az igazgatóságot:

a) Azok a közadók és illeték egyenértékek, amelyek törvény szerint az 1903. év második, harmadik és negyedik negyedében, továbbá az 1904. év első negyedében lettek volna esedékesek és az 1904. évi IV. t.-cikk életbelépése napjáig be nem fizetettek, — valamint a közadók módjára beszedendő tartozások is ezen a napon válnak esedékesek és az ezt a napot követő tizenötödik napon befizetendők. Ennek a befizetési határidőnek elmulasztása esetén a késedelmi kamat az 1904. évi IV. törvény-cikk hatálybalépésének napjától kezdve jár. Hogy ettől az utóbbi szabálytól a hátralékos egyenesadók tekintetében mikor lehet eltérésnek helye, azt egyidejűleg 1053/P. M. sz. a. kiadott körrandeletem állapítja meg.

b) Azok az illetékek, amelyekre nézve a fizetési meghagyások 1903. évi márczius 31-ike után lettek kézbesítve, de be nem fizetettek, az 1904. évi IV. törvény-cikk életbelépése napjától számított harminczadik napon befizetendők és a késedelmi kamat ezen harminczadik nap után következő naptól kezdve számítandó.

II.

Az 1904. év első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1904. évi IV. t.-cikk 4 §-a felhatalmazta a m. kir. pénzügyminisztert, hogy az 1903. évi második, harmadik és negyedik, valamint az 1904. év első negyedéből származó adóhátralékok törlesztésére oly adóköteleseknek, akik fizetési halasztás engedélyezése iránt folyamodnak, e halasztást a késedelmi kamat teljes elengedése mellett adhassa meg.

1. Felhatalmazom a kir. pénzügyigazgatóságokat, hogy mindazoknak az adózóknak, akik azt a folyó évi szeptember hó 1-ig kérik, ha rájuk nézve a fentebb részletezett körülmények fenforognak s a követelés veszélyeztetve nincs, az 1903. évi május hó 1-től a folyó 1904. évi április hó 1-ig terjedő időből származó egyenes-adó tartozásaikra, ugyancsak azokra a hátralékos köztartozásaikra is, melyek a pénzügyi hatóságok felügyelete alatt hajtathatók, a jelen rendeletben meghatározott korlátokon belül fizetési halasztást engedélyezhessen.

A halasztás részletfizetések engedélyezésével adandó meg, ugyancsak, hogy az utolsó részlet esedékességi ideje 1905. évi szeptember hó végén túl nem állapítható meg.

A részletek mértékét, azok befizetési idejét a pénzügyigazgatóság a körülményeknek gondos mérlegelésével fogja meghatározni.

A halasztás az egyenes-adó-hátralékokra kamatmentesen adható, oly kikötéssel és figyelemzetéssel azonban, hogy ez a halasztás már az 1904. évi április hó 1-én és azután esedékes folyó tartozásokra ki nem terjed; azok tehát esedékességük szerint, illetőleg a befizetésre az 1883. évi XLIV. törvény-cikkben megállapított határidőkben pontosan beszedésként, továbbá, hogy egy folyó tartozás, valamint bármely hátralékos részlet befizetésének elmulasztása a kedvezmény elvesztését vonja maga után, minél fogva ily esetekben az egész tartozás egyszerre esedékessé válik a törvényes járulékaival együtt bedajtható lesz.

Abban az esetben, ha a halasztást kérő adózónak még az 1903. évi május hó első

napját megelőző időből is volna hátraléka, a halasztás engedélyezése határozottan ahhoz a feltételhez kötendő, hogy az ily régi hátralék rövid záros határidő alatt befizetessék.

Csakis a szó teljes értelmében rendkívüli méltányosságra számot tartó esetekben van felhatalmazva a pénzügyigazgatóság arra is, hogy az 1903. évi május hó 1. napját megelőző időből származó hátralékokra a részletekben való fizetés kedvezményét engedélyezhesse. Ezekre a hátralékokra a kamatmentesség kedvezménye nem terjedvén ki, a törvényes késedelmi kamat számítandó.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Márczius 31.

Készáru: 5-ig magasabb

Buza áprilisra	8 14—8 15
Buza májusra	8 20—8 21
Buza októberre	8 11—8 12
Rozs áprilisra	6 41—6 43
Zab áprilisra	5 31—5 31
Tengeri májusra	5 21—5 23
„ júliusra	5 31—5 33

TAVIRATOK.

Labmosás az udvarnál.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Budapest, márcz. 31. Bécsből jelentik: Ma volt a husvéti ünnepeket megelőzőleg szokásos labmosás az udvarnál. Az egyházi szerződésen a Felségén a királyon kívül részt vettek az összes főhercegek és udvari méltóságok. — A labmosás után az abban szereplő 12 aggastyán a királytól fejenként 30—30 ezüst koronát kapott. Ugyancsak 12 öreg asszony is ilyen ajándékban részesült.

Merénylet egy bolgár főpap ellen.

Budapest, márczius 31. Konstantinápolyból jelentik, hogy egy török katonának merényletet követett el Szerazimos bolgár főpap ellen, de a merénylet nem sikerült. Szerazimos a konzulátus utján panaszt tett a portánál, elégtételt kérve.

Az osztrákok is soroznak.

Budapest, márczius 31. A Wiener Zeitung császárendeletet közöl, mely az 1904. évre szóló ujonczállítást az összes osztrákezek számára elrendelte. Magyarország egy időben tehát az osztrákok is megkezdik a sorozást az 1904. évre.

Grosz-japán háború.

Budapest, márczius 31. Koreából jelentik, hogy a japánok 3 hadosztálya a folyó mentén előrenyomul s több fontos hadállást megszállott. Az orosz csapat a Jalu folyó északi mentén koncentrálna magát. Meg nem erősített hírek szerint az oroszok egy 53 emberből álló japáni csapatot bekerítettek, elfogtak s kegyetlenül lemészárolták az utolsó emberig.

Szent-Pétervár, márczius 31. Az orosz császár állítólag újabb kiáltványt fog

kibocsájtani. Ebben hangsúlyozni fogja, hogy Oroszország nem akart háborusodni, hogy Japán kényszerítette a háborúra. De ha Oroszország belefogott a harcba, az orosz katonák nem dugják addig hüvelybe a kardjukat, míg a japánokat le nem verik s fényes diadalt nem aratnak.

REGÉNYCSARNOK.

A hálátlan.

Irta: Harangi József.

2

Az öreg Sajtos azonban semmiképen sem volt megelégedve a dolgok illetlen folyásával, kivált mikor a fia számláit neki mutogatták be kifizetés végett. Azért elhatározta, hogy megházasítja a fiut. Ha felesége lesz, majd helyreökken az esze; azután meg gazdag menyasszonynak gazdag hozománya majd helyrehozza a fényes üzleten esett csorbát.

Könnyű valamit elgondolni, de nehéz végrehajtani. Ezt tapasztalá Sajtos István uram is, mikor előadta tervét a fiának.

— Jaj, apám uram, — felel a fiu, — nem olyan könnyű dolog ám az! Gazdag menyasszony?! Csakhogy egy sem jönne hozzám az apám mestersege miatt. Ezt kellene elfelejtetni valahogy!

— De hát miképpen, édes fiamuram?
— Hát ilyenformán: föl kellene szerelni dussabban a boltomat. Ez az első.
— Azután átíratná apám a házát az én nevemre.

— Igen, de akkor nekem semmim sem marad. Hetven éves vagyok, miből élek öreg napjaimra?

— Hiszen a holtig való tartás magától értetődik.

— És azt gondold, hogy akkor elfelejtik, kinek a fia vagy?

— Hát hogynem! S a Hegyköziék leánya bizonyosan hozzám jön.

— Fű, de hisz annak fiskális az apja! Az ám, valóságos ur! A leánya meg Pesten járt nevelőbe.

— En is voltam Pesten, apám uram!
— Ejnye, de fura dolog lesz, ha azt a leányt megkaphatod!

— Átiratja-e hát a házát, apám uram?

— Át, át, hogy ne! — Ejnye, ha annak a fiskálisnak a lánya az én menyem lesz! Azt mondhatom annak a pesti kis-asszonynak, hogy lányomasszony! Ejnye ne!

Két hónap mulva már nem Sajtos István, hanem Sajtos Lajos nevén állott az a szép ház. A divatárus-bolt is fel volt szerelve dusan s az öreg Sajtos csak úgy bámulta azt a sok drágaságot, a miért ő fizetett meg. Én istenem, de sok szép mindent adnak azokért a kopott hátu szürke bankókért! — Ezt a kefekötő még idáig nem is próbálta.

Öt hónap mulva asszony is került az ifju kereskedő szép házába, ugyanaz a Hegyközi leány, akinek úgy örült Sajtos István uram. No, azt nem lehet mondani, hogy az új asszony is olyan nagyon örült volna az apósának. Csak tűrte, mint az apóst szokták, akit kegyelem kenyéren tartanak.

Az asszonykával együtt sok szobát elfoglalt a derék kereskedő, eselések is kerültek a házhoz; szűk lett a lakás.

Sajtos ur megkérte az apját, lenne szives a cselédszobában lakni; neki ugy is kicsi hely kell, azután láthatja, hogy nem fér el a szalonban a bagaria csizmája. — Ilyenformán megismerte Sajtos uram azt a boldog időt, melyben ott lakott, hol hajdanában a lim-lomot tartogatta.

Még más öröm is érte.
Mestertársai megtudván, hogy mindenét a fiának adta, testületileg fölkeresték: mondana le a cseh-mesterségről, mert különben letesszik. Az öreg ur először bá-

mult egy kiesit, hanem aztán elfogadta a szives kérelmet és lemondott...

Ő már idős ember: nyugalomba helyezték. Még is érdemi a nyugalmat, eleget dolgozott életében.

Mégis, mikor estéknél sovány ágyán üldögélt, bántotta valami. Rosszul esett fülének a cselédek durva kacaja, a nemtelen szavak, miket kiejtettek s amiket neki hallania kellett. — Miért van ez így? Hiszen máskor, — régen...

...Régen volt az, régen volt az!

Miért nem ehetik ő egy asztalnál a fiával? Hiszen ő adott neki mindent. Miért lakik ő a cselédekkel? Hiszen máskor — régen...

...Régen volt az, régen volt az!...

Ilyenformán az öreg Sajtos uram eljutott arra a tapasztalatra, hogy a fia nem úgy szereti, mint gyermek az apát, hanem miat házigazda a kelletlen zsellért.

Multak a napok s a napok multával rosszabb lett az öreg Sajtos uram helyzete is. A ruha leszakadozott róla, az egészsége hanyatló — s az sincsen, aki egy tekintetet vetne rája.

Régi világból való, vallásos ember volt, akin túlnőtt a modern kor szelleme. Szeretett felfüggen imádkozni és énekelgetni. Egyebé már úgy sem volt, csak az, ami a mai világban a legbecstelenebb, amihez esupán a hajótöröttek ragaszkodnak: a hit. A cselédek még ezért is kinevették.

Olyankor fölállott, elhagyta ócska nyoszolyáját és egész nap barangolt a mezőkön, az uttalaa helyeken. Kibájt, mint az örült és tusakodott önmagával.

Rideg napjait esupán az derítette föl, hogy fiának a felesége nyájasan beszélt vele néha, néha. Az asszony számi kezdette azt az öreg embert, akinek olyan nyomorult helyzete volt, a saját oktalansága miatt. De egyebet nem tett és nem is tehetett érte. Ha szóba hozta a férje előtt, kész volt rá a felelet.

(Folyt. köv.)

Hadi csel.

Irta: Zöldi Márton.

Vámos, az öreg színigazgató szokott panaszos hangján szólalt meg:

— A legnagyobb csodák közé tartozik, ha a színigazgató eléri az átlagos emberi kort. Miért? Azért, mert primadonnák vannak. A primadonna több pusztitást visz véghez a színigazgató szervezetén, mint például egy tüdőhurut vagy egy veselob. Erre kész vagyok letenni a hitet Isten és ember előtt.

Figyelmeztettük az öregot, hogy kissé tuloz. De ő mosolygott megjegyzésünkön. Bánuatosan, keserűen mosolygott, mint aki ideáljait temeti s nem bizik abban, hogy azok feltámadnak.

— Mit tudok ti? — kérdezte, s szokása szerint maga válaszolt a kérdésre.

— Csak egy esetet említek, a Mili esetét. Kántor Milinek hívták azt a primadonnát, kit én fedeztem fel, azaz nem is én, hanem a társulatszolgám, akinek a szeretője volt. Mikor a karmester megpróbálta a hangját, lámpalázba esett. Nem a Mili, hanem a karmester. Majd leszédült a zongora mellől. Konstatálta, hogy hangterjedelme három oktáv. Egyenletes, fénylő, csengő mindenütt.

— Ezzel a hanggal, mondotta, kétszer meg lehet hódítani a világot egymásután.

— Nos, folytatta az igazgató, szerződöttem, tanítottam s két év mulva kész primadonna lett belőle. Nagyon is kész. Egy rigolyája sem hiányzott. Ugy énekelte Szép Helénát, ahogy akarta. A mellett olyan tudatlan volt, mint egy ausztráliai benszülött. Egy darabban azt kellett neki mondani: „Isten veled Madrid!” A próbán rárivalt az ügyelőre.

— Hol van az a Madrid? Ki játszsza: Miért nincs a próbán? Ha én el tudok jönni, ő is itt tartathatja az orrát.

Alig tudtuk vele megértetni, hogy Spanyolország fővárosa nem jöhet el Keeskemétre próbálni.

— De — folytatta az igazgató — a színpadon helyt állt. Szép volt s csupa szív és tűz. Soha sem láttam banálisnak. Valami érdekes eredetiséget tudott minden szerepbe bele vinni. A köz nség bolodult utána. Starlett s ezt ő nagyon jól tudta. Minden alkalommal a legkíméletlenebb modorban hányt szemünkre, hogyha ő nem játszik, üres házak vannak.

— Adhatjátok — mondotta — a fityfiringós fityfenét, ha én nem játszom, nem jön a közönség.

— Fityfiringós fityfene alatt — magyarázta a színigazgató — a Bánk bánt s a többi hazafias drámákat értette. A drámai színészek morogva túrték a súlyos sértéseket. Végre is tudták, hogy Mili keres pénzt nekik. S ez a tudat keserű, lesújtó volt... Egyszer aztán az történt, hogy Mili megszökött. Pardon, rosszul fejeztem ki magamat: megszökött magát egy főhadnaggyal. Azt hiszitek, hogy ezertette? Dehog. Az egész szökés hatalmi kérdésből származott. A főhadnagy nem Milinek, hanem a másodénekesnőnek udvarolt. Ez sértette az önértetét. Előszedte összes esabítőezközöit s harmadnapra megszököttette magát. Abban a pillanatban nem gondolt se hirnővre, se a társulat sorsára, csak a pillanatnyi sikerre. Mondom, rettenetes temperamentum volt. De a mi helyzetünk is rettenetes lett. Primadonna nélkül maradtunk. Éreztem, hogy itt gyorsan kell tenni valamit. Utána jártam s megtudtam, hogy a főhadnagy egy heti szabadságot kért s Kaposvárra utazott. Utána utaztam, másnap este Kaposvárt voltam s hamarosan kifürkésztem, hogy a szökevények a Koronaszállóban laknak. Én is ott vettem szállást. Este az étterem ajtajában sikerült megcsipni a főhadnaggyot. Nagyon derék szöke fiu volt. Valami báró. Becepeltem a szobámba s ott egy nagy drámai jelenést rögtönöztem. Lefestettem helyzetünket. Kértem, könyörögtem, fenyegetőztem.

— Ha vissza nem adja nekünk, koldusbotra juttat. Negyven ember meggy koldulni télviz idején, fagyban... hóban.

El is felejtettem, hogy már rég kitalvaszodott. A főhadnagy se vette észre. Nagyon meg volt indulva s mindenre hajlandónak ígérkezett.

— De mit tegyek? Hogy csináljam? — Hogy? Megmondom. Utazzék el valahová. Szökjön meg...

— De kérem.

— Kérem, est modus in rébusz.

— Ne beszéljen rébuszokban — rivalt reám. Mondja egyszerűen, hogy mit tegyek?

— Nos, a következő tanácsot adtam neki: írja meg néhány sorban, hogy felső helyről parancsot kapott valami fontos katonai küldetésben azonnal elutazni. Irja, hogy nagyon sajnálja stb.

— Jó — mondotta a főhadnagy — megteszem. De mit írjak, hogy hová utazom, mert az a hölgy képes utánam utazni.

— Hová? Hm. Irja egyszerűen, hogy Baltimoréba.

— Baltimore? Hol is van az?

Egyikünknek se jutott eszébe. De az mellékes. A derék katona hőiesen, halálmegvetéssel írta meg a levelet s az esti vonattal el is utazott. Persze nem Baltimoréba.

— Mikor Mili — folytatta a színigazgató — a kritikus sorokat elolvasta, mindössze annyi rendelkezést tett, hogy a vacsorát hozzák fel a szobájába. Én csak másnap reggel kopogtattam nála. Öszinte örömmel ugrott a nyakamba.

— Éppen most gondoltam magára. Elképzelhetem, hogy micsoda pófákat csinál! Hahaha!

— Jóízűen kacagott. Én is nevettem. No, csak hogy eszébe jutottam én is — mondottam s leültem, hogy vele reggelizzem. A reggeli után, mintha abszolte semmi sem történt volna, esomagolt s tudakolta, hogy mikor utazunk. Mindezt azzal a kedves természetességgel, mely a színpadon oly ellenálhatatlanná tette. Harmadnap már fel is lépett újra. Csak úgy vágta ki a magas hangokat. A kaland semmi nyomot se hagyott se a lelkén, se a torkán. Félíg már el is felejtette. De egy hét mulva mégis eszébe jutott. Az öltözé előtt találkozott velem s rám hajolt. Azt sugta a fülembe, hogy levelet kapott.

— Baltimoréból? — kérdeztem.

— Persze hogy onnan. De ne szóljon senkinek.

Megígérttem. Aztán a sülyedőbe mentem, hogy szabadon kikacagjam magamat.

SZINLAP.

Ma, esütörtökön, márczius hó 31-én, bérlet 152-ik szám „B”

harmadszor:

MUNKA. drámai költemény. 1 felvonás.

Ezt követi:

Nők harcza.

Vigjáték, 3 felvonásban.

Pénteken és szombaton, április hó 1-én és 2-án szünet.

Vasárnap, április 3-án, két előadás.

Délután 3 órakor, bérletszünetben, félhelyárak, harmadszor

Czigányélet.

Eredeti népszínmű 3 felv. dalokkal és táncokkal.

Este fél 8 órakor, bérlet 153. szám „C”

Palágyi Lajos és Csontos Gyula fellépésével

Ocskay brigadéros.

Eredeti történelmi színmű 4 felvonásban.

NESTLE Legfőkéletesebb tápszer-csecsemők részére.

Kísérleti czélokra fél dobozok a 1 Korona. A tisztelt szülőknek probadozok és rőpiratok ingyen rendelkezésre állnak a NERUDA NÁNDORNÁL féle főraktárban BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.

Ganibal-féle hajeltávolító víz,

eltávolítja az arczról és testről — 2 percz alatt, — egyszeri használat után

a legerősebb haját,

(a mely a karokon, kezeken, füleken, lábakon ék'elenkedik), fájdalom nélkül és a bőr megsértése nélkül. Egészem uj és tökéletes találmány, mely csodálatos és alapos eredményeket ért el. Igen kellemes illatu és könnyen alkalmazható. Teljeesen ártalmatlan, arzenik és méz tartalom nélküli. (Jótállás mellett.) — Ára üvegecskéként 5 frt. — Urak részére nagy üvegben 8 frt. — Kizárólag erős arczszőr eltávolítására 5 frt. Pelyhedző szőr eltávolítására 4 frt. Postaszállítást titoktartás mellett, mindenhová utánvétel eszközöl a felaláló:

B. M. Ganibal Bécs, III. Linkebahngasse 3. Főraktár: Páris, 16. Rue Trenchet.

Debrecen
1904/100

LABOLIN lábizzadás elleni szer egy üveg elhasználása után a legmakacsabb lábizzadást is megszünteti. Egyedüli elárúsítás Debreczenben **Lebovits Zsigmond** cipőüzletében **Csapó-utca 5. szám,** ahol ugyancsak mérték utáni megrendelések **czipőkre, csizmákra** stb. elfogadtatnak és a legdivatosabban gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Államilag ólomzárólt **Lucerna** és **toheremag,** eredeti északnémetországi **lakarmány repamagvak** valamint **vetemény- és virágmagvak** legjobb minőségben napi áron kaphatók

Deutsch Albert és Fia magkereskedésében. Hatvan-utca 9-dik szám.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Tempiomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a közmű-, kőfaragó és kőmestertől vizsgárat. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést

Tavaszi
mint gyűjteményünk
a legújabb
ruha-kosztüm és
blouz szöveteinkből
a n. é. közönség
rendelkezésére áll.
Bosznay J. és Társa
divatáruhaza
Debreczen, Kossuth-utca 5.

Legalkalmasabb ajándéknak

egy **fényképező** gép is, mert avval kellemesen, de határozottan lehet az időt tölteni, beszerezhető

Komárominál

Piacz-utca 12.

Részletfizetésre is kapható. — Tanítás díjtalan.

Lusztig és Bán

fűszer-, liszt- és gyarmatáru nagykereskedése Városi bérpalota, Simonffy-u. 2. szám.

Ajanlja dusan felszerelt raktárait a közelgő ünnepekre mindennemű fűszer cikkekben.

Olcsó ár, pontos kiszolgálás.

Nagyváradai élesztő főraktár

ZÁDOR LAJOS

divatterme

Női ruhakészítő műtermében, elsőrendű képzett derékvarrónők **felvétetnek.**

Kalapok, czipők,
ingek,
nyakkendők,

hatalatlan olcsón

Miklós és Markbreit

flók-üzletében,

nagyüzem mellett.

Pompás állásu bajusz!

Ganibal-féle arconda!

eredeti szakál-síxatentk alkalmazása által. Új, csodálatos folyadék, mely egyszeri használat után a bajuszt minden tetszés szerinti formába és fekvésbe hozza, szakál-kötő segítségével nélkül. Eredmény állandó 2 napig, a nélkül, hogy az a meleg vagy nedvesség által befolyásolható volna. Igen szükséges és csodálatra méltó találmány. — Ára üvegecskéként 3 kor. és 5 kor. Postaszállítást utánvétellel, vagy levéibélyegeken ellenében eszközöl a feltaláló:

B. M. GANIBAL BÉCS, III., Linkebahugasse 3.

Főraktár: Páris, Rue Trousseau.

Hatása csalhatatlan és teljesen garantálva!

Serravallo
KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kiválóan jó izü.

Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható:

J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért.
1/1 " " 4 " 40 "

Apró hirdetések.

Dija 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel n. omtartott szög 4 kr. 8 fillér.

WEIDNER JÓZSEF 46 év óta fenálló szipőüzlete, berendezés és 5 évi bérlettel, osaládi körülmények miatt eladó.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja.

220/1904.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. városánál a rendőr-főkapitányi állás elhalálozás folytán megürlvén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állás javadalmazása évi 4400 korona fizetésből és 800 korona lakpénzből áll.

Pályázati határidő 1904 év április hó 10 ike bezárólag.

A pályázati kérvények 1 korona bélyeggel ellátandók s a már közszolgálatban álló pályázók részéről hivatalfőnökük útján, a közszolgálatban nem állók részéről közvetlenül nállam adandók be.

A kérvények mellett bemutatandók: a születési anyakönyvi kivonat, erkölcsi és vagyoni bizonyítvány a végzett tanulmányokról és eddigi működéséről szóló bizonyítványok, a hadkötelezettség teljesítésének igazolása és hatósági orvosi bizonyítvány folyamodó testi épségéről, egészségéről.

Debreczen, 1904 márczius 24.

Domahidy Elemér,
főispán.

PÁRISI DIVAT-ÁRUHÁZ

RÓZSA IGNÁCZ

Debreczen, a főposta mellett,
3, 4, 5, 6 koronás
diszített női s leánykalapokból, husvéti kiállítást rendez.

Husvéti
ünnepekre: a Kendők királynéja.

Ajánlja dusan és izléseseu berendezett raktárát igen olcsó árak mellett a t. közönség figyelmébe; hol óriási választékban kaphatók a legújabb s a legjobb gyártmányu:

Kartonok már 10 krtól feljebb, óriási választéku nyári szines és fekete; gyászkelemék 25 krtól feljebb. Jó mosó, szintartó Batizok, Zephirek, Kanavácok, Harisnyák, Keztyük, Kötények, Ingek, Zsebkendők, Paplanok.

Kiemelem:

Fejrevaló kendőim olcsóság és szépség tekintetében

minden fajban. Minden kendő 65 krtól, Karton 16-tól feljebb. Bokréta-kendőim építkezőknek. Kész szövet-aljak 2 frt 20 krtól. Karton-aljak 1 frt 20 krtól.

Blouzok 75 krtól feljebb. Gyermek- fiu- s leány-ruhák.

Teljes tisztelettel

Stein László.

vászon-, kézmű-, rövidáru- üzlete a Kendők királynéjához.

Debreczen, Degenfeld-tér, kenyér-piacz.

Nap- és esernyők szép kivitelben.

Gyászruhák 6 óra alatt készíttetnek.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECZENBEN, FÖTÉR 31-IK SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdeséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sörör, szeplő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A kréméhez használható **Harmat-arczpor**, mely az arcnak nálandó poudert, a üde, ifju szint kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. **Próbadoboz ára 50 fillér. Nagyobb doboz 1 és 2 kor.** **A Mollitergin** a legkiváló különösen kézbor-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbor. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbor a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbor fehérré, puhává változtat. **Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.**

Szomorodni hordól kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszerész a „Kigyó“-hoz Debreczen.

Dr. Borsos-féle

Növényi-hajszesz. Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr törését s megóv a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, Nem piszkítja a fehérmemüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. **1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona.**

Növényi hajkenőcs. Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a ke-

nőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

1 tégely hajkenőcs ára 1 korona. **Iztelen csukamájolaj** teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szivesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor.

China vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

Egy üveg ára
1 korona 60 fillér.